

פּתַח, (שיר השירים ח) מִי יִתְנַף כְּאֵחַ לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי אֲמַצְאָךְ בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ גַּם לֹא יִבְזוּ לִי. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרְיָא, אֲבָל הָאִי קָרָא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אֲמָרוּ לְמַלְכָּא דְשַׁלְמָא דִּילֵיהּ. מִי יִתְנַף כְּאֵחַ לִי, כְּיוֹסֵף עַל אַחִיו, שְׂאֵמֵר וְעֵתָה אֵל תִּירָאוּ אֲנִכִּי אֲכַלְכַּל אֶתְכֶם וְאֵת טַפְכֶם. נִתַּן לְהֵם מְזוּן וְזֵן אוֹתָם בְּרַעַב. מִשּׁוּם כֶּף, מִי יִתְנַף כְּאֵחַ לִי.

דְּבַר אַחַר מִי יִתְנַף כְּאֵחַ לִי - זֶה יוֹסֵף, אֵל הַשְׂכִּינָה, שְׂנֵאֲחֵז עִמָּה וְנִדְבַק עִמָּה. יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי - שְׁהָרִי אִז אַחֲוָה וּשְׁלָמָה עִמָּהֶם. אֲמַצְאָךְ בַּחוּץ - בַּתוֹף הַגְּלוּת, שְׁהִיא בְּאַרְץ אַחֲרַת. אֲשַׁקֶּךָ - כְּדֵי לְהַדְבִּיק רוּחַ עִם רוּחַ. גַּם לֹא יִבְזוּ לִי - אֵף עַל גַּב שְׂאֵנִי נִמְצְאָת בְּאַרְץ אַחֲרַת

בֵּא רָאָה שְׂיוֹסֵף, אֵף עַל גַּב שְׂאֲחִיו לֹא הָיוּ לוֹ כְּמוֹ אַחִים כְּשֶׁנֶּפֶל בִּידֵיהֶם, הוּא הָיָה לְהֵם כְּמוֹ אֵחַ כְּשֶׁנֶּפְלוּ בְּיָדוֹ, וְהָרִי פְרָשׁוּהָ שְׁכַתוֹב (בראשית א) וַיִּנְחָם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם, כִּפְל הוּא דְבַר, עַל לִבָּם.

וְבֵא וּרְאָה מַה כְּתוּב, וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחֲוִי. זֶה שְׁמַעוֹן וְלוֹי שְׁהֵם הָיוּ וְדָאִי אַחִים כִּפְל, מִשּׁוּם שְׂבָאוֹ מִצַּד הַדִּין הַקָּשָׁה, וּמִשּׁוּם כֶּף רִגְזָם הוּא רִגְזוֹ שֶׁל הַרְג בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמֵר (שם מט) אָרוּר אִפְסֵם כִּי עָז וְעִבְרַתֶם כִּי קִשְׁתָּהּ

בֵּא רָאָה אֵת סוּד הַדְּבַר, יֵשׁ רִגְזוֹ וַיֵּשׁ רִגְזוֹ. יֵשׁ רִגְזוֹ שֶׁהוּא מְבַרְךָ מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה, וְנִקְרָא בְרוּךְ, כְּמוֹ שְׂנֵתְבָאָר שְׁכַתוֹב (שם יד) בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן קִנְהָ שָׁמַיִם וְאַרְץ, וְהָרִי פְרָשׁוּהָ. וַיֵּשׁ רִגְזוֹ מְקַלְל לְמַעַלָּה וּמִמַּטָּה, כְּמוֹ שְׂנֵתְבָאָר, שְׂנִקְרָא אָרוּר, שְׁכַתוֹב (שם א) אָרוּר אֶתְהָ מִכָּל הַבְּהֵמָה

דְּאִקְרִי אָרוּר. דְּכַתִּיב, (בראשית

מִי יִתְנַף כְּאֵחַ לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי אֲמַצְאָךְ בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ גַּם לֹא יִבְזוּ לִי. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרְיָא, אֲבָל הָאִי קָרָא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אֲמָרוּ לְמַלְכָּא דְשַׁלְמָא דִּילֵיהּ. מִי יִתְנַף כְּאֵחַ לִי, כְּיוֹסֵף עַל אַחֲוִי, דְּאֵמֵר, (בראשית א) וְעֵתָה אֵל תִּירָאוּ אֲנִכִּי אֲכַלְכַּל אֶתְכֶם וְאֵת טַפְכֶם. יָהֵב לוֹן מְזוּנָא וְזֵן לְהוּ בְּכַפְנָא. בְּגִין כֶּף מִי יִתְנַף כְּאֵחַ לִי.

דְּבַר אַחַר מִי יִתְנַף כְּאֵחַ לִי, דָּא יוֹסֵף, לְגַבְהָ דְשְׁכִינְתָּא דְאַתְאַחַד עִמָּה וְאַתְדַּבַּק בְּהֵדָה. יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי, דְּהָא כְּדִין אַחֲוָה וּשְׁלִימוֹ בְּהַדְיָיְהוּ. אֲמַצְאָךְ בַּחוּץ, גּוֹ גְלוּתָא, דְּאִיְהוּ בְּאַרְעָא אַחֲרָא. אֲשַׁקֶּךָ, בְּגִין לְאַתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא. גַּם לֹא יִבְזוּ לִי, אֵף עַל גַּב דְּאָנָא בְּאַרְעָא אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, דְּיוֹסֵף אֵף עַל גַּב דְּאַחֲוִי לָא הָווּ לֵיהּ פְּאֲחִין כַּד נֶפֶל בִּידֵייהוּ. אִיְהוּ הָוָה לוֹן פְּאֲחָא כַּד נֶפְלוּ בִּידֵיהּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ. דְּכַתִּיב, (בראשית א) וַיִּנְחָם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם, כִּכְלָא דְבַר עַל לְבִייהוּ.

וְתָא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחֲוִי, דָּא שְׁמַעוֹן וְלוֹי דְּאִינוּן הָווּ אַחִין וְדָאִי כִכְלָא, בְּגִין דְּקָא אֶתּוּ מִסְטָרָא דְּדִינָא קִשְׁתָּא. וּבְגִין כֶּף רוּגְזָא דְלֵהוּן, אִיְהוּ רוּגְזָא דְקִטְלָא בְּעַלְמָא. כְּמָה דְאַתְ אֵמֵר (בראשית מט) אָרוּר אִפְסֵם כִּי עָז וְעִבְרַתֶם כִּי קִשְׁתָּהּ.

תָּא חֲזִי, רְזָא דְמַלְהָ, אִית רוּגְזָא וְאִית רוּגְזָא. אִית רוּגְזָא דְאִיְהוּ מְבַרְכָא מְעִילָא וּמִתְתָּא, וְאַקְרִי בְרוּךְ, כְּמָה דְאַתְמֵר דְּכַתִּיב (בראשית יד) בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן קִנְהָ שָׁמַיִם וְאַרְץ וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְאִית רוּגְזָא דְאִיְהוּ אֶתְלִטְיָא לְעִילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְאַתְמֵר

ומכל חית השדה. ארור אפם פי
עז.

ועל הסוד הזה יש שני הרים,
שכתוב (דברים יא) ונתתה את הברכה
על הר גרזים ואת הקללה על הר
עיבל, כנגד שתי הדרגות הללו.
ועל פן זה נקרא ארור וזה נקרא
ברוך. ושמעון ולוי הם מצד הדין
הקשה, ומצד הדין הקשה החזק
יוצא רגז שמקלל.

ובא וראה, מצד הדין הקשה יוצא
רגז לשני צדדים - אחד שהתברך
ואחד שהתקלל, אחד ברוך ואחד
ארור. כמו כן מהצד של יצחק
יצאו שני בנים - אחד מברך,
ואחד שהתקלל למעלה ולמטה.
זה נפרד לצדו וזה נפרד לצדו. זה
דיורו בארץ הקדושה, וזה דיורו
בהר שעיר, שכתוב (בראשית כד) איש
ידע ציד איש שדה. זה מקומו
במקום של מדבר, חרבה ושממה,
וזה ישב אהלים, והכל כמו
שצריך.

ומשום כך שתי דרגות הן - ברוך
וארור, זה לצדו וזה לצדו. מזה
יוצאות כל הברכות של העולמות
למעלה ולמטה וכל הטוב וכל
האור וכל גאלה וכל הצלה, ומזה
יוצאות כל הקללות וכל חרב וכל
דם וכל שממה וכל הרעות וכל
הטמאה של העולם.

רבי שמעון פתח ואמר, (תהלים כו)
ארחץ בנגיון כפי ואסובבה את
מזבחתך ה'. הפסוק הזה בארונהו.
אבל בא ראה פאן את סוד הדבר,
שהרי אין לך אדם בעולם שאינו
טועם את טעם המות בלילה,
ורוח הטמאה שורה על אותו
הגוף, מה הטעם? משום
שהנשמה הקדושה מסתלקת מן
האדם ויוצאת מפנו, ועל
שהנשמה הקדושה יוצאת

א) ארור אתה מפל הבהמה ומפל חית
השדה. ארור אפם פי עז.

ועל רזא דא אית תרין טורין דכתיב, (דברים
יא) ונתתה את הברכה על הר גרזים
ואת הקללה על הר עיבל, לקביל אליו תרין
דרגין. ועל דא, דא אקרי ארור, ודא אקרי
ברוך. ושמעון ולוי אינון מסטרא דדינא
קשיא, ומן סטרא דדינא קשיא תקיפא,
נפקת רוגזא דאתלטיא.

ותא חזי, מסטרא דדינא קשיא נפקי רוגזא
לתרי סטרין, חד דאתברך, וחד
דאתלטיא. (דף קפד ע"ב) חד ברוך וחד ארור.
כגוונא דא מסטרא דיצחק נפקו תרין בנין,
חד מבורך, וחד דאתלטיא לעילא ותתא.
דא אתפרש לסטריה, ודא אתפרש לסטריה.
דא דינריה בארעא קדישא, ודא דינריה
בטורא דשעיר. דכתיב, (בראשית כה) איש ידע
ציד איש שדה. דא אתריה באתר דמדברא
וחרבא ושממה, ודא יושב אהלים. וכלא
כגוונא דאצטריך.

ובגין כך תרין דרגין אינון, ברוך וארור,
דא לסטריה ודא לסטריה. מהאי
נפקין כל ברכאן דעלמין לעילא ותתא וכל
טיבו וכל נהירו וכל פורקן וכל שזבותא.
ומהאי נפקין כל לווטין וכל חרבא וכל
דמא וכל שממא וכל בישין וכל מסאבו
דעלמא.

רבי שמעון פתח ואמר, (תהלים כו)
ארחץ בנגיון כפי ואסובבה את מזבחתך יי,
האי קרא אוקמוה. אבל תא חזי, רזא דמלה
הכא, דהא לית לך בר נש בעלמא דלא
טעים טעמא דמותא בליליא, ורוח מסאבא
שריא על ההוא גופא. מאי טעמא, בגין דנשמתא קדישא אסתלקת מניה